

Oponentský posudek disertační práce

MgA. Viktorie Schmoranzová

Václav ŠTECH:

od vlasteneckého ochotníka k divadelnímu manažerovi

Jak již vyplývá z názvu disertační práce, autorka se rozhodla zmapovat životní a profesní dráhu významného českého divadelníka Václava Štecha, působícího v širokém časovém rozpětí od doby českého obrozeneckého období osmdesátých let devatenáctého století až po dvacátá léta století dvacátého. Viktorie Schmoranzová postupuje chronologicky, velmi poutavým způsobem popisuje jednotlivé etapy Štechových významných divadelních kroků a počínů, tvůrčích i organizátorských. Pro dokreslení Štechova divadelního snažení často uvádí detailní údaje z jeho soukromého života, také informuje o jeho mnohočetných aktivitách, které přímo nesouvisí s divadlem. Jde např. o jeho muzejní činnost ve Slaném, jeho dlouholetou a úspěšnou pozici nepřehlédnutelného nakladatele, atd. Viktorie Schmoranzová tak vytvořila ve své práci plastický a mnohohrstevný obraz Václava Štecha, zvolenou formou i bohatostí sdělovaných informací jde v podstatě o jeho monografii.

Doktorandka výstižně popisuje jednotlivá stadia, ve kterých Václav Štech významně zasáhl do kulturního dění v Čechách i na Moravě a byl všeobecně vnímán jako výjimečná organizátorská osobnost v celém českém divadelnictví. Svědčí o tom četné nabídky do předních českých divadel i pozice, které v těchto divadlech zastával. Nutno poznamenat, že byl osobností také značně kontroverzní, často se dostával do konfliktů, cílevědomě prosazoval svoji koncepci i svůj pohled na způsob řízení divadla. Disertační práce je také svědectvím o četných zápasech o profil a směřování v jednotlivých divadlech, boje to byly často velmi osobní, rány byly bolestné a důsledky dlouholeté. Přesah do současnosti je nasnadě.

V předložené práci se autorka zaměřuje na Štechovu dlouhou a významnou životní etapu ve Slaném a následný přechod do Prahy. Významnou kapitolu v disertační práci tvoří jeho podíl na založení a posléze správě Městského divadla na Královských Vinohradech, jeho činnost v rámci Lidového divadla Uranie a posléze jeho působení v Českém národním divadle v Brně. Tam se jeho divadelní dráha uzavírá.

Viktorie Schmoranzová velmi přesně charakterizuje, že v rámci životního díla a odkazu Václava Štecha se jedná o „mnohohrstevný konglomerát činností tvůrčích, organizačních a ekonomických“. Zdůrazňuje také, že „sledovat tuto cestu je poučné nejen z hlediska dějin

českého divadla, ale i jako inspirace v úvahách o možnostech kulturní politiky v nejširším slova smyslu“.

V této souvislosti je nutné zdůraznit několik důležitých rysů disertační práce.

Vzhledem ke svému vystudovanému oboru na DAMU nahlíží autorka na činnost Václava Štecha (mimo jiné!!!) z produkčního, manažerského, organizačního úhlu pohledu. Tuto skutečnost považují za mimořádně významnou, čtenář získává cenné, originální a inspirující informace. Doktorandka zdůrazňuje např. Štechova pravidla pro řízení divadla, jeho náhled na problematiku tantiém, jeho postoje k přípravě repertoáru, počtu premiér za rok, stanovení počtu zaměstnanců v jednotlivých oborech, politiku v rámci odměňování, apod. Zmíněná problematika a možnost srovnání s dnešními postupy v divadlech je v každém případě nesmírně přínosná a zajímavá.

Tento autorčin pohled je přítomen ve většině kapitol a sympaticky vypovídá o jejím hlubokém zájmu o vystudovaný obor. Svědčí rovněž o praxi v produkční činnosti. Štechova organizační činnost je velmi přesně vyhodnocována a uváděna do souvislostí s jeho tvůrčími kroky.

Disertační práce rovněž vypovídá v samotném textu, v upřesňujících poznámkách i v použitých zdrojích o dlouhodobé přípravě a mimořádně pečlivém a důsledném studiu souvisejících statí, dokumentů a příslušné literatury. Z odkazů na četné archivní materiály, nalezených na mnoha různých místech, lze dovozovat, že se často při tomto výzkumu pro disertaci jednalo o jistou „objevitelskou“ cestu.

Určitě je nutné zdůraznit pečlivě zpracovaný historický kontext. V souvislosti s celoživotním usilováním Václava Štecha před námi vystává velmi plastický obraz dynamické a dramaticky se proměňující doby osmdesátých let devatenáctého století, přelom do století dvacátého, následující období včetně 1. světové války. Velmi originálně jsou charakterizovány turbulence v divadlech, které se rozproudily po vzniku Československé republiky. V práci jsou uvedena četná jména významných osobností, která doplňují a vhodně upřesňují jednotlivé významné etapy, kterými Štech prošel.

Doktorandka na začátku disertační práce uvádí výstižný historický exkurs. Historické skutečnosti poté často zařazuje do dobového kontextu politického (např. příslušnost jednotlivých osobností ke Staročechům a Mladočechům apod.). Nechybí také dobové souvislosti sociální a kulturní.

Kromě skutečnosti, že Viktorie Schmoranzová čtenáři předkládá řadu poznatků a pozoruhodných informací, je nutno zdůraznit, že disertační práce je napsána velmi kultivovaným a bohatým jazykem. Je také velmi čtivá. Divadelníkovi přinese řadu důležitých poznatků, čtenáře z jiného oboru jistě zaujme. Je nutno rovněž ocenit bohatou obrazovou přílohu.

Disertační práci považuji za velmi kvalitní a podnětnou.

Předloženou práci doporučuji k obhajobě před komisí.

prof. MgA. Zbyněk Srba, Ph.D.

V Mostě, září 2021

